

Sasanka słowacka *Pulsatilla slavica* (2094)

Region:

Alpejski

Koordynator i ekspert lokalny obecny:

2013: Edward Walusiak

Koordynator i ekspert lokalny w poprzednim badaniu:

2008: Anna Delimat

Rok:

2013

Poprzednie badania:

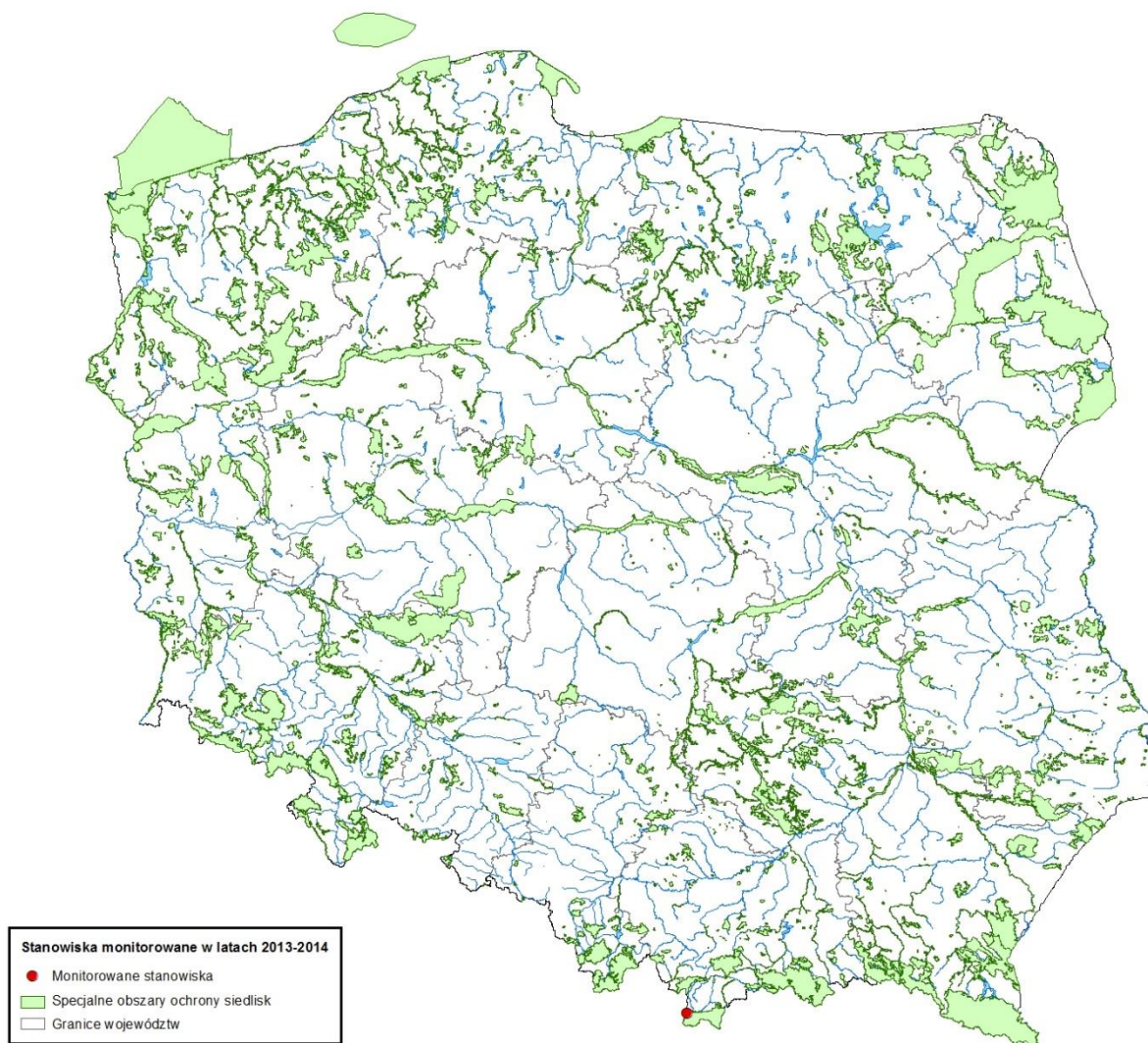
2008

Liczba stanowisk monitoringowych oraz ich lokalizacja na tle obszarów

Stanowisko K*** (*nazwa zmieniona*) to jedyne znane stanowisko występowania sasanki słowackiej w Polsce. Nie planowano więc w 2010 roku modyfikacji liczby stanowisk monitoringowych).

Stanowisko monitorowane drugi raz; wyniki stanowią reprezentatywny wynik dla obszaru N2000 i regionu alpejskiego.

Wyniki badań

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 1. Wskaźniki na stanowiskach

Zestawienie ocen wskaźników stanu ochrony gatunku na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim.

Parametr	Wskaźnik	Ocena (liczba stanowisk)		
		FV właściwa	U1 niezadowolająca	U2 Zła
Populacja	Liczebność	1		
	Liczba osobników generatywnych	1		
	Liczba osobników wegetatywnych	1		
	Obecność siewek	1		
	Stan zdrowotny	1		
Siedlisko	Powierzchnia potencjalnego siedliska	1		
	Powierzchnia zajętego siedliska	1		
	Fragmentacja siedliska		1	
	Stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność drzewiastą i krzewiastą	1		
	Ocienienie	1		
	Wysokie byliny/gatunki ekspansywne-konkurencyjne	1		
	Wysokość runi	1		
	Zwarcie murawy	1		
	Miejsca do kiełkowania	1		

Populacja:

Liczba osobników. Na stanowisku stwierdzono łącznie 186 osobników. W poprzednim okresie monitoringowym (2008), liczba wszystkich osobników wynosiła 176 zanotowano więc nieznaczny wzrost (ponad 5%). Ze względu na trudny teren i strome półki skalne, istnieje możliwość niedoszacowania liczebności. Można więc stwierdzić, że liczebność gatunku utrzymuje się na podobnym poziomie.

Liczba osobników generatywnych. Spośród stwierdzonych osobników 115 kwitło, bądź posiadało już pędy przekwitłe. Jest to liczba podobna jak w poprzednim okresie monitoringowym, wówczas wartość ta wynosiła 111 osobników. Zmiana wynosi blisko 3,5 %.

Liczba osobników wegetatywnych. Wartość liczbowa osobników wegetatywnych wynosiła 71, podczas kiedy w poprzednim okresie badawczym kształtowała się na poziomie 65. Zmiana wynosi blisko 8,5 %.

Obecność siewek. Podczas obserwacji stwierdzono nieliczne siewki, przy czym istnieje możliwość niedoszacowania ze względu na trudny teren. W poprzednim okresie badawczym nie obserwowano siewek.

Stan zdrowotny. Na stanowisku stan zdrowotny roślin był dobry, nie obserwowano chloroz, nerkoz, ani pasożytów. Podobnie było w poprzednim okresie monitoringowym.

Siedlisko:

Powierzchnia potencjalnego siedliska. Powierzchnia potencjalnego siedliska wynosi ok. 5 ha.

Powierzchnia zajętego siedliska. Powierzchnia zajętego siedliska została określona na poziomie 0,35 ha zarówno podczas tegorocznego jak i poprzedniego badania.

Fragmentacja siedliska. Fragmentacja, podobnie jak w poprzednim badaniu monitoringowym została określona jako mała.

Stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność drzewiastą i krzewiastą. Na stanowisku drzewa i krzewy zajmują powierzchnię do 15 %, powierzchnia ta nie uległa zmianie od poprzedniego badania.

Ocienienie. Na stanowisku występuje niewielkie ocienienie nie wpływające w sposób szczególny na populację gatunku. Sasanka słowacka jest rośliną, która zakwita bardzo wczesną wiosną kiedy drzewa i krzewy nie mają rozwiniętych liści. Występujące tu sosny występują w luźnym zwarciu i ich korony nie powodują ocienienia stanowiska

Wysokie byliny/gatunki ekspansywne-konkurencyjne. Nie stwierdzono na stanowisku gatunków ekspansywnych, podobnie jak w poprzednim okresie monitoringowym.

Wysokość runi. Wysokość runi utrzymana jest poziomie do 5 cm, podobnie jak w poprzednim okresie monitoringowym.

Zwarcie murawy. Zwarcie murawy określono ogólnie na poziomie do 60%, lokalnie w miejscach skalistych i na stromych skałach ograniczała się do 15 – 20%, podobnie jak w poprzednim okresie monitoringowym.

Miejsca do kiełkowania. Miejsce do kiełkowania ograniczało się do 10% odkrytej gleby, podobnie jak w poprzednim okresie monitoringowym.

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach

Tab. 2. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach oraz porównanie wyników badań

Zestawienie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim w latach 2008 i 2013

Obszar N2000	Stanowisko	Oceny na stanowiskach							
		Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
		Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
Tatry PLC1 2000 1	K*** (nazwa zmieniona)	U1	FV	U1	FV	U1	U1	U1	U1

Parametry stanu ochrony dla stanowiska sasanki słowackiej w K*** (nazwa zmieniona) zostały zmienione z U1 (stan niewłaściwy) na FV – stan właściwy.

Badana populacja jest regularnie obserwowana od wielu lat i populacja na nim jest stabilna, można powiedzieć, że ma nawet niewielką tendencję wzrostową – w okresie prowadzenia monitoringu o ok. 5% (choć mogą to być jedynie fluktuacje liczebności, a nie trend wzrostowy). Ponadto, jako jedyne stanowisko utrzymujące się w Polsce, należy je traktować jako wzorcowe w naszych warunkach siedliskowych. Różnice co do liczebności osobników w poszczególnych badaniach wynikają prawdopodobnie z niedoszacowania, gdyż teren gdzie występuje gatunku jest trudny do penetracji, a niektóre partie – na półkach skalnych zawieszonych nad wąwozem, są niedostępne.

Nie stwierdzono pogarszania się stanu siedliska; obserwowane jego cechy wskazują na podobny poziom jak w poprzednim okresie monitoringowym.

Jedynie w przypadku perspektyw ochrony, zachowano ocenę U1, gdyż teren jest nadal licznie odwiedzany przez zbieraczy runa leśnego (grunty należące do Wspólnoty 8 wsi), mimo że jest to teren Tatrzańskiego Parku Narodowego.

Zestawienie ocen wskaźników na obszarach Natura 2000

Zarówno oceny wskaźników jak i parametrów określone dla stanowiska są tożsame z tymi dla obszaru Natura 2000, gdyż znane jest tylko 1 stanowisko w Polsce, na terenie TPN. W związku z tym wszelkie uwagi i komentarze odnośnie stanowiska odnoszą się także do obszaru Natura 2000.

Tab. 3. Wskaźniki na obszarach Natura 2000

Zestawienie ocen wskaźników dla gatunku sasanka słowacka obszarze N2000 w regionie biogeograficznym alpejskim; wartości w tabeli oznaczają liczbę obszarów

Parametr	Wskaźnik	Ocena (liczba obszarów)		
		FV właściwa	U1 niezadowalająca	U2 zła
Populacja	Liczebność	1		
	Liczba osobników generatywnych	1		
	Liczba osobników wegetatywnych	1		
	Obecność siewek	1		
	Stan zdrowotny	1		
Siedlisko	Powierzchnia potencjalnego siedliska	1		
	Powierzchnia zajętego siedliska	1		
	Fragmentacja siedliska		1	
	Stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność drzewiastą i krzewiastą	1		
	Ocienienie	1		
	Wysokie byliny/gatunki ekspansywne-konkurencyjne	1		
	Wysokość runi	1		
	Zwarcie murawy	1		
	Miejsca do kiełkowania	1		

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów w obszarze Natura 2000

Tab. 4. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarze N2000 i porównanie wyników badań

Zestawienie ocen parametrów i oceny ogólnej stanu ochrony gatunku na badanym obszarze N2000 w regionie biogeograficznym alpejskim w latach 2008 i 2013

Obszar N2000	Oceny dla obszarów N2000							
	Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
	Wyniki po- przed- nich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki po- przed- nich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki po- przed- nich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki po- przed- nich badań	Wyniki obecnych badań
Tatry PLC120001	U1	FV	U1	FV	U1	U1	U1	U1

Parametry stanu ochrony (populacja i siedlisko) dla stanowiska sasanki słowackiej w K*** (*nazwa zmieniona*) zostały zmienione na FV – stan właściwy. Badana populacja jest regularnie obserwowana od wielu lat i populacja na nim jest stabilna, można powiedzieć, że ma nawet niewielką tendencję wzrostową. Ponadto, jako jedyne stanowisko w Polsce, należy je traktować jako wzorcowe. Różnice, co do liczebności osobników w poszczególnych badaniach wynikają prawdopodobnie z niedoszacowania, gdyż teren występowania gatunku jest dość trudny do penetracji. Jedynie w przypadku trzeciego parametru - perspektyw ochrony, zachowano ocenę U1, tak jak w poprzednich obserwacjach, gdyż jest on nadal licznie odwiedzany przez zbieraczy runa leśnego, mimo że jest to teren Tatrzańskiego Parku Narodowego. Ten ostatni parametr zdecydował o ocenie ogólnej dla gatunku.

Oddziaływania i zagrożenia

Tab. 5. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań

Podsumowanie aktualnych oddziaływań dla gatunku na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego alpejskiego i porównanie z latami 2008 - 2013

Kod	Oddziaływanie	Łącznie liczba monitorowa nych stanowisk	Wpływ po- zytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ negatywny (liczba stanowisk)			Czy oddziaływanie było stwierdzone w poprzednich badaniach tak- podać liczbę/nie
			A	B	C	A	B	C	A	B	C	
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	1									1	1
K01.01	Erozja	1							1			brak

Największym zagrożeniem na stanowisku jest niekontrolowana penetracja terenu przez zbieraczy runa leśnego, co naraża rośliny na wydeptywanie. Nie dotyczy ono jednak miejsc występowania sasanki na najbardziej stromych fragmentach terenu, i na półkach skalnych. Negatywny wpływ mają także niekontrolowane, naturalne obsunięcia terenu. Ponadto, w poprzednim okresie badawczym stwierdzono oddziaływanie - kolekcjonowanie roślin i zbiór do zielników – brak tego typu obserwacji w roku bieżącym.

Tab. 6. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań

Kod	Zagrożenie	Łącznie liczba monitorowa nych stanowisk	Wpływ (liczba stanowisk)			Czy zagrożenie było przewidywane w poprzednich badaniach tak-podać liczbę/nie
			A	B	C	
F04.01	Kolekcjonowanie	1	1			1
F04	Pozyskiwanie/usuwanie roślin - ogólnie	1	1			1
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	1			1	1
K01.01	Erozja	1	1			brak

Sasanka słowacka jest jedną z pierwszych kwitnących roślin w Tatrach, jej kwiaty należą do bardzo atrakcyjnych; dodatkowo jako gatunek, który jest ograniczony swoim występowaniem w Polsce tylko do jednego stanowiska, może być bardzo atrakcyjny dla wszelkiego rodzaju kolekcjonerów roślin. Do zagrożeń możemy również zaliczyć wykopywanie osobników i (prawdopodobnie) przesadzanie do ogrodów przydomowych. Proceder ten był obserwowany w poprzednich latach. Obszar K*** (*nazwa zmieniona*) jako obszar mocno eksploatowany przez zbieraczy runa leśnego narażony jest dodatkowo na nieświadome

wydeptywanie roślin. Naturalne procesy, takie jak osuwiska czy erozja również mogą powodować niszczenie osobników na stanowisku.

Informacja o gatunkach obcych

Na badanym stanowisku nie stwierdzono występowania gatunków obcego pochodzenia.

Ocena zastosowanej metodyki monitoringu i ewentualne propozycje zmian wraz z uzasadnieniem – na podstawie badań prowadzonych w danym etapie

Brak uwag co do metodyki monitoringu

Propozycje działań ochronnych oraz wnioski dotyczące skuteczności dotychczas wykonywanych zabiegów

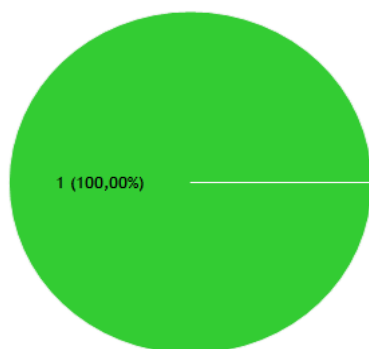
Na stanowisku w K*** (*nazwa zmieniona*) nie prowadzi się obecnie żadnych działań ochronnych. Populacja sasanki słowackiej jest stabilna, a nawet wykazuje niewielkie tendencje wzrostowe, siedlisko nie wymaga czynnej interwencji. Jedynym poważnym zagrożeniem jest niekontrolowana penetracja terenu przez zbieraczy runa leśnego i w tym przypadku należałoby wprowadzić właściwe regulacje, które by ograniczyły tego typu działalność. Ze względu na status prawny terenu jest to jednak aktualnie mało realne.

Syntetyczne podsumowanie wyników dla gatunku

Sasanka słowacka w Polsce występuje tylko na jednym stanowisku w Tatrach Zachodnich w K*** (*nazwa zmieniona*). Pierwsza informacja o występowaniu tego gatunku pochodzi z 1950 r. samo stanowisko zostało jednak odkryte już w 1938. Autorka (Zofia Radwańska-Paryska) podaje w tej samej pracy również drugie stanowisko w Małych K*** (*nazwa zmieniona*), niestety nie udało się na nim nigdy później potwierdzić występowania rośliny.

Wykresy poniżej przedstawiają dla poszczególnych parametrów udział stanowisk ocenionych jako FV – stan właściwy (zielony kolor), U1 – stan niewłaściwy (żółty), U2 – stan zły (czerwony).

Populacja

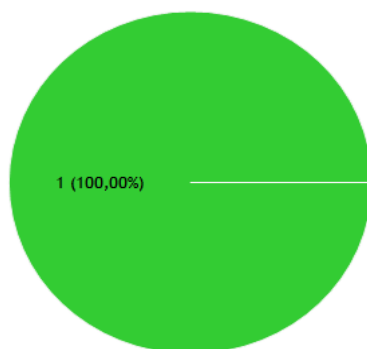

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan niezany

Populacja w K*** (*nazwa zmieniona*) w roku sprawozdawczym liczyła 186 osobników, w stosunku do poprzedniego badania (2008) wzrosła o 10 osobników. Spośród tej liczby 115 kwitło, bądź posiadało już pędy przekwitłe. Jest to liczba podobna jak w poprzednim okresie monitoringowym gdzie wynosiła 111 osobników. Wartość liczbowa osobników wegetatywnych wynosiła 71, podczas kiedy w poprzednim okresie badawczym kształtowała się na poziomie 65. Podczas obserwacji stwierdzono nieliczne siewki, przy czym istnieje możliwość niedoszacowania ze względu na trudny teren. W poprzednim okresie badawczym nie obserwowano siewek. Wszystkie rośliny były zdrowe, nie wykazywały objawów chorobotwórczych.

Siedlisko

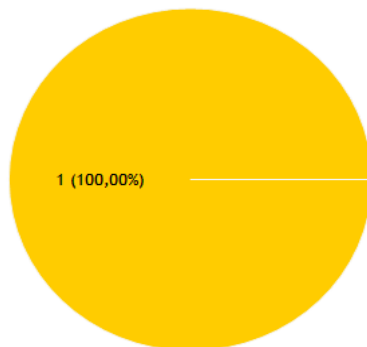

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowalający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Populacja sasanki zajmuje obszar ok. 0,35 ha. Na stanowisku występuje niewielkie ocienienie, nie wpływające w sposób szczególny na populację gatunku, ponieważ jest rośliną, która zakwita bardzo wczesną wiosną, kiedy drzewa i krzewy nie mają rozwiniętych liści. Parametry stanu ochrony dla stanowiska sasanki słowackiej w K*** (*nazwa zmieniona*) zostały zmienione na FV – stan właściwy (poprzednio U1).

Badana populacja jest regularnie obserwowana od wielu lat i populacja na nim jest stabilna, można powiedzieć, że ma nawet niewielką tendencję wzrostową. Ponadto, jako jedyne stanowisko w Polsce, należy je traktować jako wzorcowe. Różnice co do liczebności osobników w poszczególnych badaniach wynikają prawdopodobnie z niedoszacowania, gdyż teren występowania gatunku jest dość trudny do penetracji.

Perspektywy ochrony

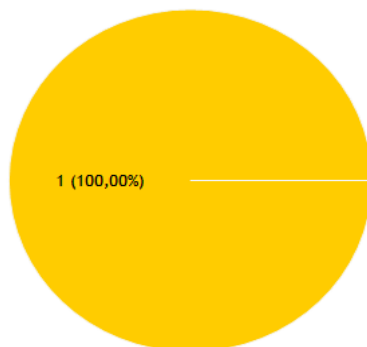

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowalający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Jedynie w przypadku parametru - perspektyw ochrony, zachowano ocenę U1 gdyż jest on nadal licznie odwiedzany przez zbieraczy runa leśnego, mimo że jest to teren Tatrzańskiego Parku Narodowego. Na stanowisku w K*** (*nazwa zmieniona*) nie prowadzi się obecnie żadnych działań ochronnych. Siedlisko nie wymaga czynnej interwencji a populacja jest stabilna. Jedynym poważnym zagrożeniem jest niekontrolowana penetracja terenu przez zbieraczy runa leśnego i w tym przypadku należałoby wprowadzić właściwe regulacje, które by ograniczyły tego typu działalność.

Ocena ogólna

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowalający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan niezany

O ocenie ogólnej zdecydowały perspektywy ochrony, a dokładniej zagrożenie ze strony ludzi penetrujących teren – zbieraczy runa. Zarówno stan populacji jak i siedliska oceniono jako właściwy.